

Tilrettelegging for ulike stilarter

Løypeseminar Beitostølen 2023

Hvem er vi i salen?

Stort sprik i størrelse på løypeområder og rammebetingelser:

- Oppdragsgivere
- Størrelse på løypenett
- Terreng (evt. restriksjoner pga. vern eller grunneier)
- Kapasitet
- Brukere
- Ressurser
- Annet...

Skiforeningens rammebetingelser?

- **Oppdragsgivere:** 73.000 medlemmer, «samfunnsoppdrag», kommuner og klubber
 - Toppløpere og «folk flest»
- **Størrelse på løypenett:** Ca. 2000km
- **Kapasitet:** 15 maskiner (2,5-2,8m), 30 scooter/ATV
 - Ikke kapasitet til å preppe hele løypenettet daglig
- **Terreng:** Hovedsakelig skogsterreng, bredderestriksjon: 4 meter (scooterløyper 2-3m)
 - Bredde til to spor og skøyting på skogsbilveier, scooterløyper 2-3 meter
- **Brukere:** Potensielt 595.000 skigåere i vårt nedslagsfelt ila. et år
- **Ressurser:** Administrasjon, hel- og delårsansatte løypebaser. Avløsere. Frivillige.
- **Snøforhold:** Marginale start/slutt på sesongen og i enkelte geografiske deler av løypenettet. For øvrig middels gode forhold gjennom vinteren.

Preparering før, nå og i fremtiden

Før

- Maskinell preparering (scooter) fra 60-tallet - klassisk var enerådende.
- (Ett-bens-)skøyting slo igjennom i OL i 1984
- Deling i klassisk og skøyting fra sesongen 1985/86

Nå

- Klassisk
- Skøyting
- Staking

Økende interesse for skøyting blant «hvermannen» de senere år.

I fremtiden

Spørreundersøkelsen februar 2023

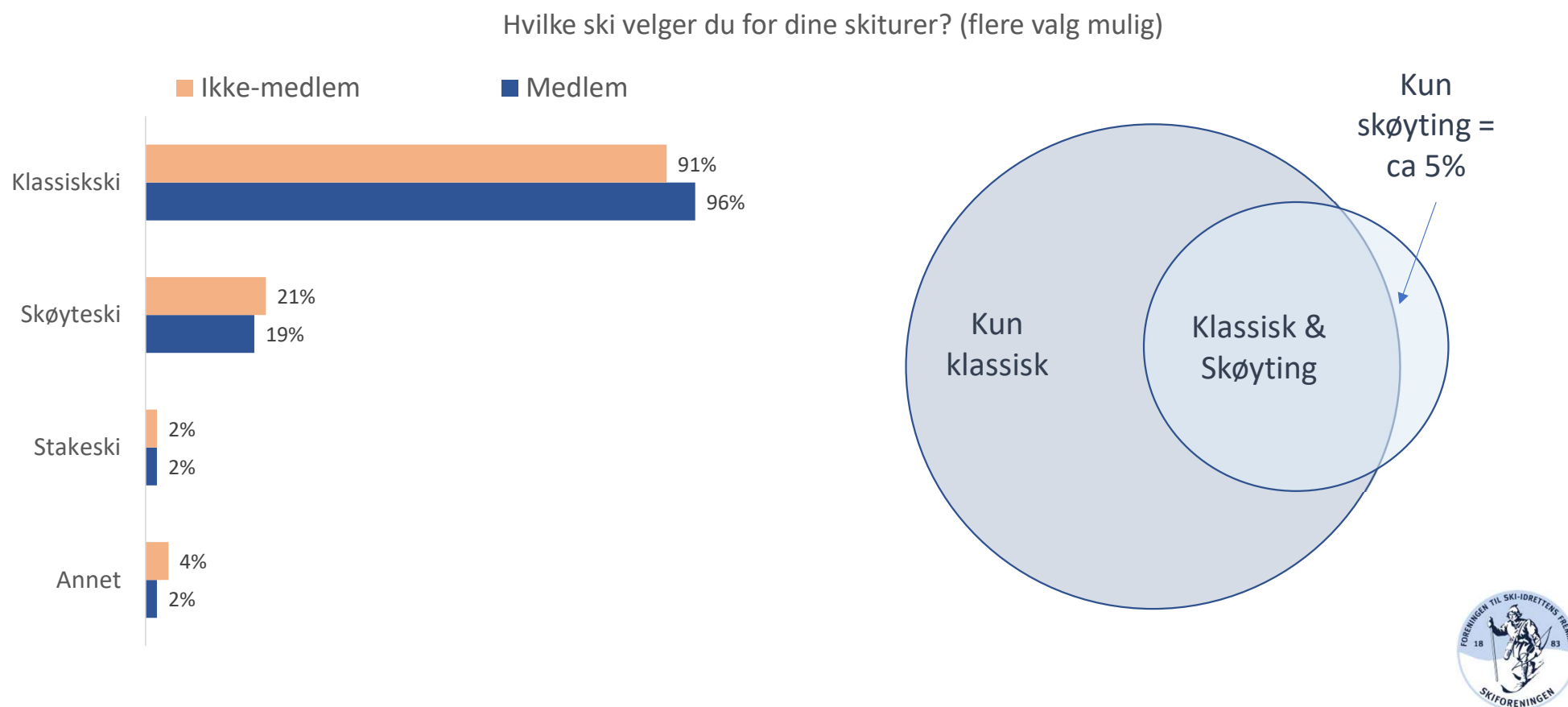
Undersøkelsen ble sendt til ca 50.000 skigåere, vi fikk 6.267 svar.
Respondentene fordelte seg tilsvarende medlemsmassen mht alder og geografisk tilhørighet.

Hva ønsket vi å vite mer om?

- Er det forskjell på skivanene til medlemmer og ikke-medlemmer?
- Hvor mange skøyter og hvor mange går klassisk?
- Hva synes brukerne om prepareringen ett-spor + skøyting?
- Har brukerne synspunkter på hvor hyppig sporet bytter side ved preparering ett-spor og skøyting?
- Hvordan er trafikken fra de ulike utgangspunktene?
- Hvordan er trafikken til serveringsstedene?
- Hva legger brukerne vekt på ved besøk av serveringssteder?

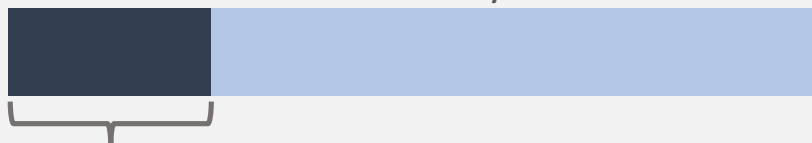

**95% bruker klassiskski. 19,5% bruker skøyteski.
En noe større andel ikke-medlemmer skøyter (21% vs. 19%).**

Hyppighet av skøytere i Oslomarka ute til enhver tid?

Eiere av skøyteski

18-25% av skiløpere ute til enhver tid

Eiere av skøyteski skøyter på 54-63% av skiturene sine

I snitt er det derved 9,5-16% skøytere av skiløpere ute til enhver tid

Noen reagerer på disse tallene og «føler» skøyteandelen er høyere. Hva kan det skyldes?

Fakta:

- De som eier skøyteski er yngre
- De som eier skøyteski går oftere på ski
- Stilarten skøyting er raskere enn klassisk
- Skøyting gir mer synlig slitasje i løypene enn klassisk.

Spekulasjoner:

- Når skøytere er yngre og går oftere på ski, er de kanskje sprekere, raskere og mer synlige enn snittet?
- Opplever vi at flere skøytere enn klassiskløpere passerer oss på tur og påvirkes til å tro at skøyteandelen er stor?
- Skøyteandel kan påvirkes av føreforhold, eks. «påskeføre».
- Går skøyterne lengre turer enn de rene klassikerne og derved oppleves det som at svært mange skøyter? God teori, men dette støttes ikke av tallene i undersøkelsen.
- Andelen skøytere vil stige med årene, nye generasjoner kommer til og flere eldre vil nok skøyte om 5-10 år.

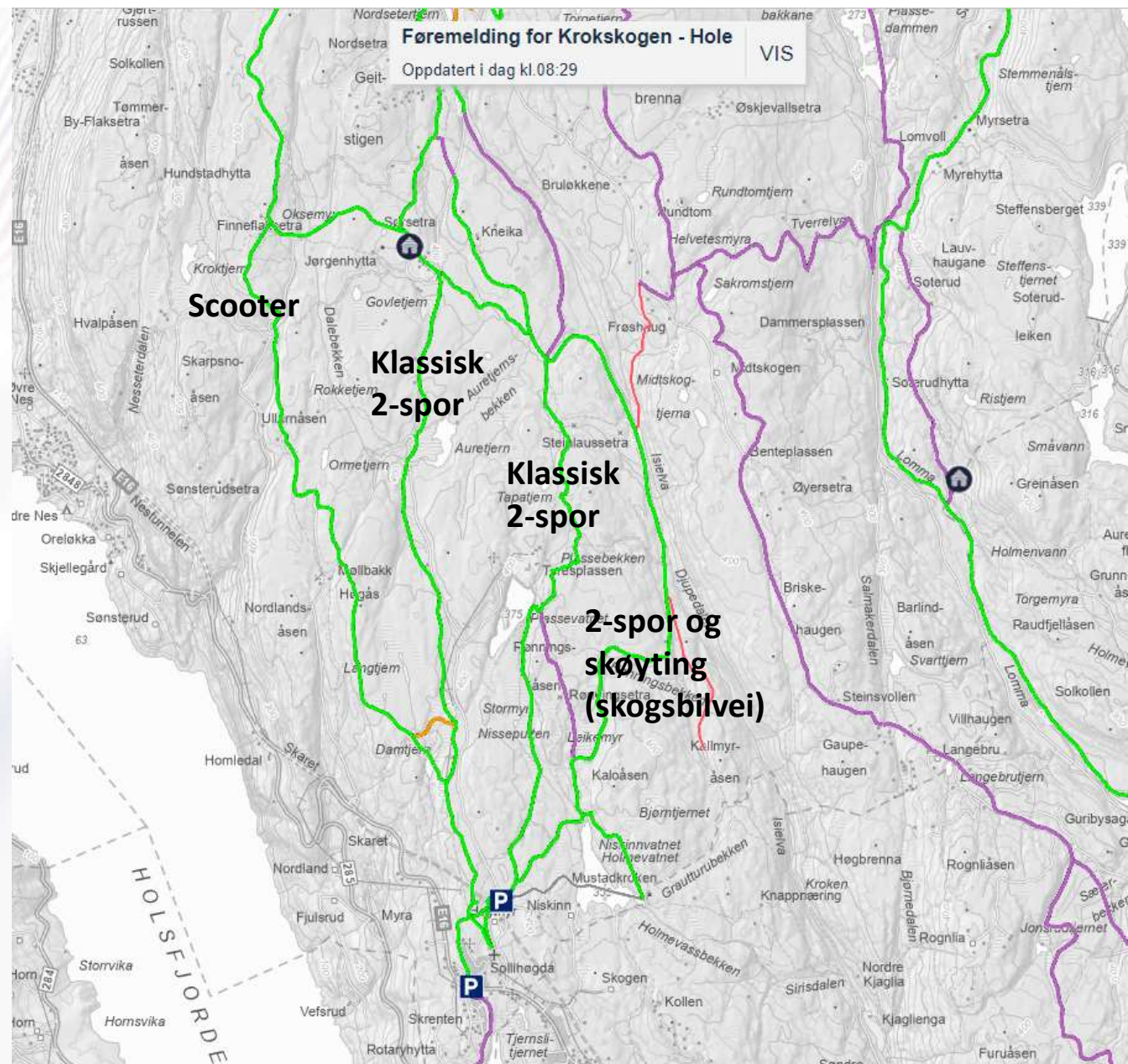
Hvordan har Skiforeningen jobbet mht vektlegging klassisk og skøyting?

- Gradvis tilrettelagt mer for skøyting de siste 20 årene med fokus på sammenheng i skøytetilbudet.
- Lagt om rene klassiskløyper til ett-spor og skøyting på vårføre (stabilt kalde netter/varme dager).
- Økende antall løyper med ett-spor og skøyting som standard de siste fem år.
- Gjennomført spørreundersøkelser for å kartlegge skøyteandelen blant brukerne (2011 og 2023).

Eksempel fordeling klassisk/skøyting

- parallelle løyper

Skiforeningen preparerer en god del ett-spor og skøyting. Hvilke vurderinger ligger bak?

- Hvor stor er trafikken i den enkelte løypa?
 - Hvor er de viktigste utgangspunktene og serveringsstedene?
 - Lar det seg gjøre å sette ett-spor og skøyting i denne løypa uten at det blir kaos?
- Hvordan preparerer vi ett-spor og skøyting?
 - Har vi mulighet til å velge en fartsretning (lage en runde)?
 - Skal vi bytte side på hver bakketopp?
 - Skal vi velge noen tydelige bakketopper og ha en hybridløsning med noe fartsretning og noe vekt på spor i oppoverbakke?
- Er det forskjell på brukersammensetningen på hverdag og i helg?
 - Kan slike forskjeller imøtekommes uten å skape forvirring?
 - Om vi må kjøre tur-retur for å preparere to-spor og skøyting kan det spares tid ved bare å legge ett-spor og skøyting på hverdager hvis lite trafikk?

Behov/krav til prepareringen?

Gruppe A:

**Takler hyppige sporskifter fra side til side
Står like godt utfor uten sporsetting**

- Godt øvede
- Aktive mosjonister
- Konkurranseløpere

Gruppe B:

**Avhengig av støtten fra skisporene for
å ha god balanse**

Blir lett ustødige når de skal bytte spor

- Nybegynnere
- Barn
- Eldre
- Gjennomsnittlig turgåer

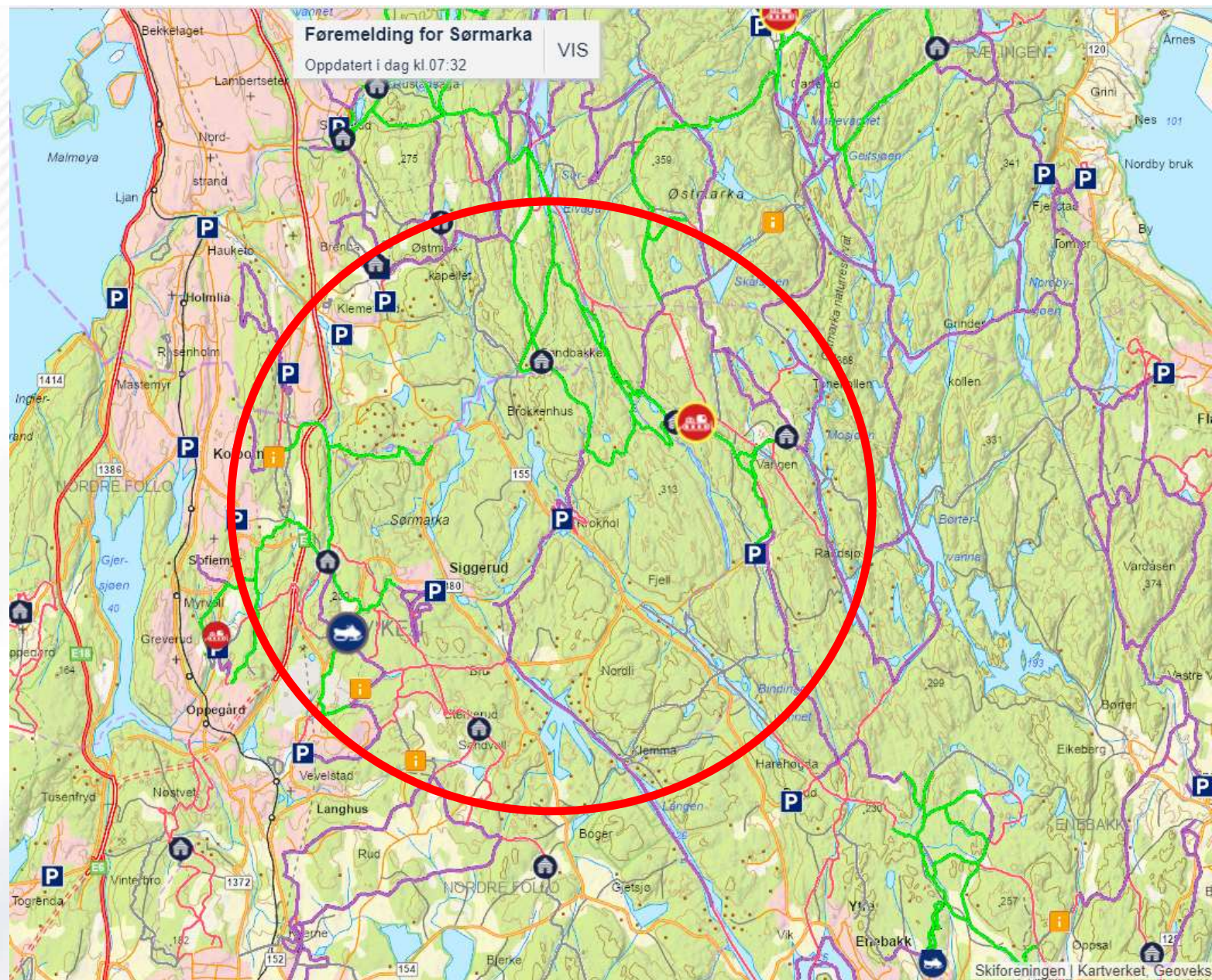

- mulighet for bruk av fartsretning

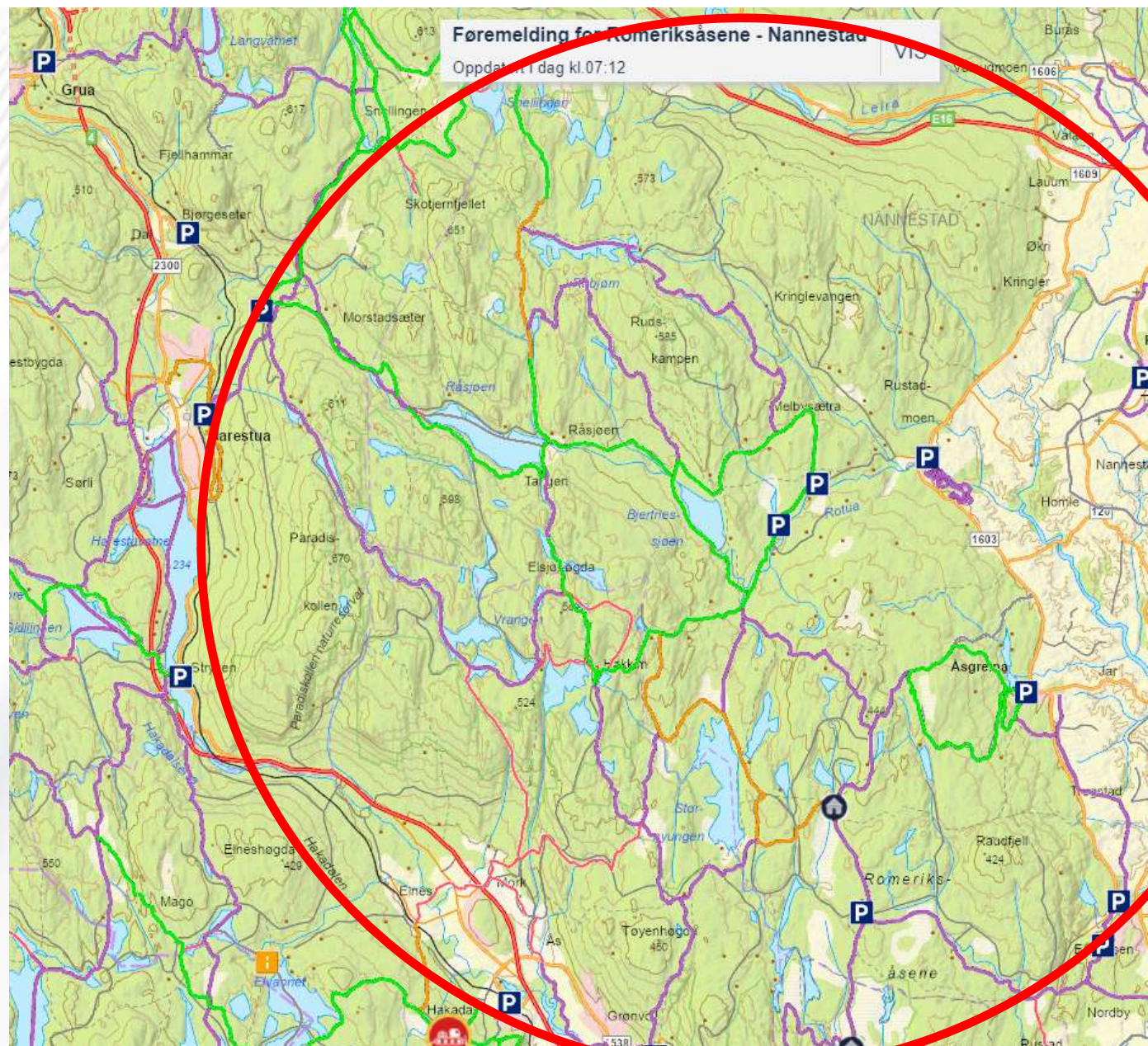
Trafikk:
gjennomsnittlig
turlengde i «blandet
gruppe/barn»
(går inntil 5-20 km)

Rød ring = 5 km luftlinje fra Krokhol

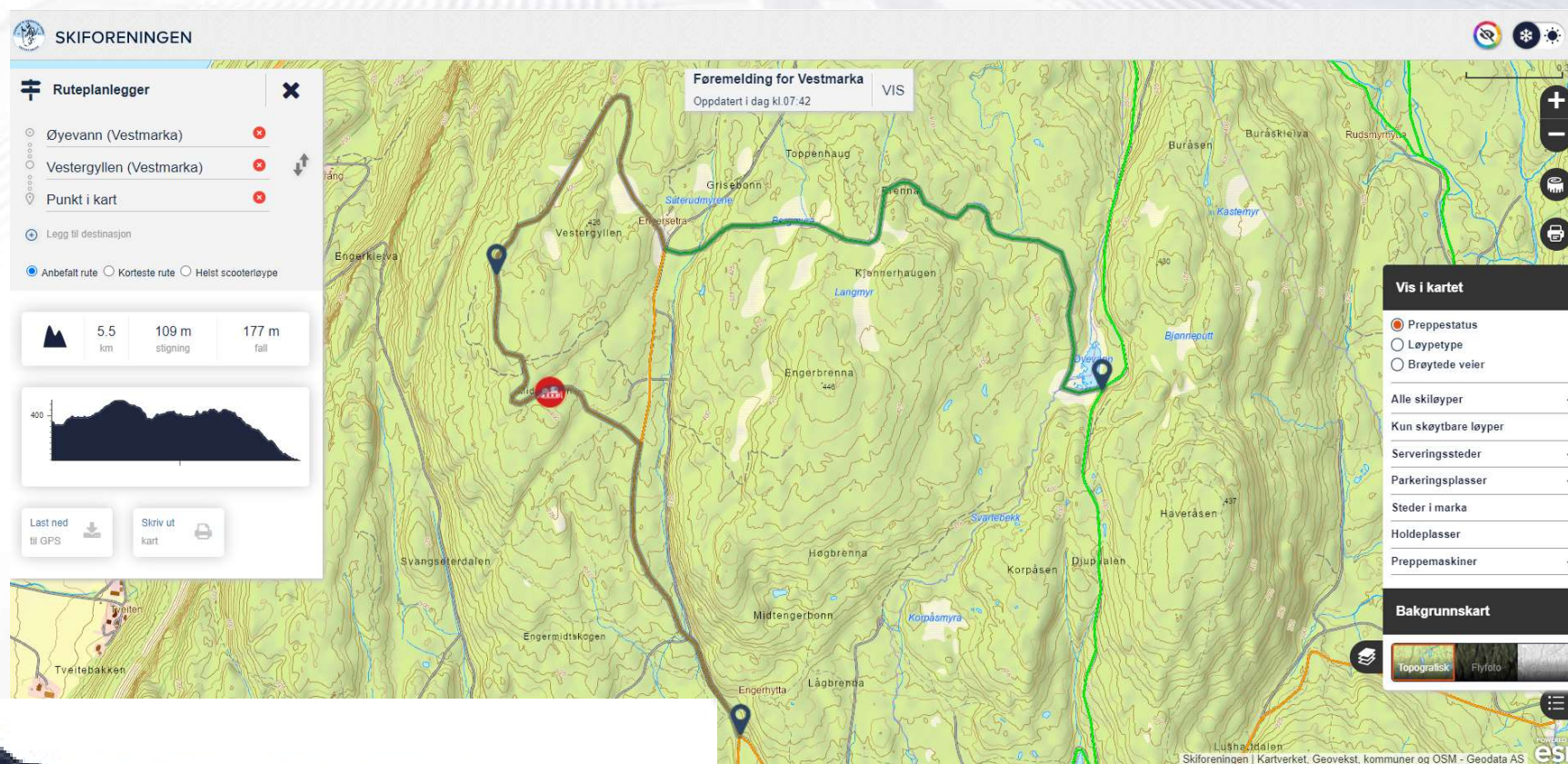
**Trafikk: gjennomsnittlig
turlengde i «homogen
gruppe»
(går inntil 25-30 km)**

Rød ring = 10 km luftlinje fra Sjonken

Ett spor og skøyting

- hva er en «bakketopp»?

Oppmerksomhet på slitasje

Slitasjen i løypenettet viser noe om hvordan prepareringen matcher med brukerne:

- Settes sporet for langt oppover i motbakkene?
 - Sporet er grundig tråkket i stykker av fiskebein lengre ned enn sporet var satt.
- Settes sporet for langt nedover i utforbakkene?
 - Sporet er ploget bort der farten oppleves som for høy.
- Settes sporet for langt inn i eller gjennom en skarp sving?
 - Store hull i ytterkant av svingen viser at skiløpere er kastet ut av sporet.
- Er det tråkket opp et ekstra klassisk spor der det var preparert for ett-spor og skøyting?
 - Har vi bommet i vurderingen av hvem er brukerne våre og foretrukket stilart eller fartsretning?

Snakk med hverandre:

I eget løypenett:

- Hvem er våre oppdragsgivere og brukere?
- Hvilke utfordringer/begrensninger opplever vi i eget løypenett mht. å imøtekomme brukernes ønsker/forventninger?

Oppfordring til refleksjon over prioriteringer etter seminaret:

- Våre oppdragsgivere?
- Brukere? Toppløpere eller «folk flest»?
- Størrelse på løypenettet? - Prepareringskapasitet? – Ressurser?
- Terreng: evt. bredderestriksjoner? Kan begge stilarter tilgodesees uten å utvide løypa?

Innspill eller
spørsmål?

